

ANALIZA WPŁYWU

TTIP

**NA WYBRANE SEKTORY
POLSKIEJ
GOSPODARKI**

THE IMPACT OF
TTIP
ON SELECTED SECTORS
OF THE POLISH ECONOMY
- AN ANALYSIS

Elżbieta Czarny

Maria Dunin-Wąsowicz (Edited)

Jan Hagemejer

Jan Jakub Michałek

Michał Paliński

Karolina Pawlak

Marlena Syliwoniuk

Katarzyna Śledziwska

ANALIZA WPŁYWU
TTIP
NA WYBRANE SEKTORY
POLSKIEJ
GOSPODARKI

Elżbieta Czarny

Maria Dunin-Wąsowicz (red. naukowa)

Jan Hagemeyer

Jan Jakub Michałek

Michał Paliński

Karolina Pawlak

Marlena Syliwoniuk

Katarzyna Śledziowska

Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR
Warszawa 2016

Recenzent: prof. dr hab. *Kazimierz Starzyk*

Redaktor prowadząca: *Anna Raciborska*

Redakcja i korekta: *Marek Szczepaniak*

Projekt okładki: *Katarzyna Juras*

Zdjęcie na okładce © Sergii Figurnyi/Fotolia/94730175

Copyright © 2016 by Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

Badania prezentowane w publikacji – finansowane przez Ambasadę Brytyjską w Polsce oraz dofinansowane przez Związek Stowarzyszeń Forum Ruchu Europejskiego.

Wydanie publikacji – współfinansowane przez Wydział Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warszawskiego, Kolegium Gospodarki Światowej Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz Narodowe Centrum Nauki ze środków na naukę w ramach projektu badawczego z zakresu badań podstawowych OPUS nr 2015/17/B/HS4/00262, *Polski sektor rolno-żywnościowy w warunkach implementacji Umowy o Transatlantyckim Partnerstwie Handlowym i Inwestycyjnym (TTIP)*, realizowanego przez Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu.

Monografia ukazuje się również dzięki pomocy Ministerstwa Rozwoju.

The study was financed jointly by the British Embassy in Poland and the Union of Associations European Movement Forum (Związek Stowarzyszeń Forum Ruchu Europejskiego, ZS FRE).

The publication of the study was financed by the following institutions: the Poznan University of Life Sciences, the University of Warsaw as well as the Warsaw School of Economics.

The publication also benefitted from the support of the Ministry of Development.

ISBN 978-83-7383-863-5

Wydawnictwo Naukowe Scholar Spółka z o.o.

ul. Wiślana 8 (róg Browarnej), 00-317 Warszawa

tel./fax 22 692 41 18; 22 826 59 21; 22 828 93 91

dział handlowy: jak wyżej w. 108

e-mail: info@scholar.com.pl

www.scholar.com.pl

Wydanie pierwsze

Skład i łamanie: WN Scholar (*Stanisław Beczek*)

Druk i oprawa: Mazowieckie Centrum Poligrafii, Marki k. Warszawy

Spis treści

Wstęp	9
Wprowadzenie	11
1. Cele badawcze	11
2. Metoda badawcza	12
3. Struktura i charakterystyka opracowania	12
<i>Maria Dunin-Wąsowicz</i>	
I. Analizy sektorowe państw Unii Europejskiej a TTIP	14
Wstęp	14
1. Pojęcie sektora a badanie efektów TTIP	16
2. Analiza sektorowa: istota i znaczenie	19
3. Analiza sektorowa na poziomie Unii Europejskiej a TTIP	21
4. TTIP a badania sektorowe w dwunastu państwach Unii Europejskiej	36
5. Wyniki badań sektorowych: przypadek Polski	45
Uwagi końcowe	47
Aneks I	49
Aneks II	52
<i>Elżbieta Czarny, Katarzyna Śledziwska</i>	
II. Lokomotywy polskiego eksportu w perspektywie TTIP	54
Wstęp	54
1. Eksport towarów i usług z Polski do USA oraz na inne rynki	56
2. Struktura rzeczowa polskiego eksportu towarów do Stanów Zjednoczonych – różne poziomy agregacji	63
3. Struktura rzeczowa polskiego eksportu usług do Stanów Zjednoczonych i na inne rynki	76
Uwagi końcowe	78
Aneks I	80
Aneks II	82
Aneks III	85
<i>Elżbieta Czarny, Katarzyna Śledziwska</i>	
III. Reaktory jądrowe, kotły, maszyny, urządzenia mechaniczne czy ich części – jaki produkt jest najważniejszy w polskim eksporcie do USA?	90
Wstęp	90
1. Eksport produktów z grupy towarowej 84 z Unii Europejskiej i jej państw członkowskich do USA	91
2. Grupa 8411 w eksporcie Polski do USA	99
Uwagi końcowe	117

Jan Hagemeyer, Jan Jakub Michałek, Karolina Pawlak

IV. Ocena wpływu podpisania TTIP na polski sektor rolny i spożywczy . . . 120

Wstęp 120

1. Protekcjonizm w handlu produktami rolno-spożywczymi Unii Europejskiej
i USA 125

2. Handel produktami rolno-spożywczymi między Polską a USA – próba
identyfikacji produktów wrażliwych 139

3. Skutki liberalizacji handlu szacowane przy użyciu modelu równowagi
częstkowej GSIM 170

4. Symulacja zniesienia barier w handlu towarami rolno-spożywczymi
w ramach TTIP 183

Uwagi końcowe 194

Aneks 197

Michał Paliński, Marlena Syliwoniuk, Jan Hagemeyer, Jan J. Michałek

V. Ocena wpływu porozumienia TTIP na polski sektor energetyczny . . . 198

Wstęp 198

1. Charakterystyka głównych rynków surowcowych 201

2. Polityka energetyczna Unii Europejskiej a sytuacja energetyczna Polski . . 203

3. Charakterystyka poszczególnych rynków surowców energetycznych . . . 205

4. Struktura handlu surowcami energetycznymi między Unią Europejską
a USA 214

5. Symulacja efektów redukcji barier pozataryfowych w handlu surowcami
energetycznymi w ramach TTIP przy pomocy modelu równowagi ogólnej . 219

Uwagi końcowe 225

Aneks I 227

Aneks II 228

Podsumowanie 229

Najważniejsze wyniki badań 229

Wnioski 230

Rekomendacje 234

Executive Summary 235

Bibliografia 242

Spis tabel i rycin 250

Słownik i spis skrótów 255

Nota o Autorach 261

Contents

Preface	9
Introduction	11
1. Research objectives	11
2. Methodology	12
3. Outline of the study	12

Maria Dunin-Wąsowicz

I. Sectoral analyses of TTIP conducted by the EU Member States	14
Preface	14
1. Defining sectoral approach to the economy with regard to TTIP	16
2. Sectoral analysis: meaning and importance	19
3. Sectoral analysis at the level of the EU and TTIP	21
4. TTIP and sectoral analyses of twelve EU member states	36
5. Research findings: the case of Poland	45
Final remarks	47
Appendix I	49
Appendix II	52

Elżbieta Czarny, Katarzyna Śledziewska

II. Poland's five top exports and TTIP	54
Preface	54
1. Exports of goods and services from Poland to the USA and to other markets	56
2. Commodity structure of Polish goods exports to the USA – various levels of aggregation	63
3. Commodity structure of Polish services exports to the USA and to other markets	76
Final remarks	78
Appendix I	80
Appendix II	82
Appendix III	85

Elżbieta Czarny, Katarzyna Śledziewska

III. Nuclear reactors, boilers, machines, mechanical appliances, or their parts – what product is the most important among Polish exports to the USA?	90
Preface	90
1. The export of the 84 product group from the European Union and the Member States to the USA	91
2. The 8411 product group and its export from Poland to the USA	99
Final remarks	117

Jan Hagemeyer, Jan Jakub Michałek, Karolina Pawlak

IV. Assessment of TTIP's effects on the Polish agricultural and food sector	120
Preface	120
1. Protectionism in trade of agri-food products by the EU and the USA	125
2. Trade of agri-food products between Poland and the USA – attempts to identify sensitive products	139
3. Effects of liberalisation – estimates made using the model of partial equilibrium GSIM	170
4. Simulation of abolition of barriers in trade of agri-food products in the framework of TTIP	183
Final remarks	194
Appendix	197

Michał Paliński, Marlena Sylwoniuk, Jan Hagemeyer, Jan J. Michałek

V. Assessment of the effects of the TTIP agreement on the Polish energy sector	198
Preface	198
1. Characteristics of main raw material markets	201
2. Energy policy of the European Union vs Poland's energy situation	203
3. Characteristics of individual raw energy materials markets	205
4. Structure of raw energy materials trade between the European Union and the USA	214
5. Simulation of effects of reduction of non-tariff barriers in raw energy materials trade in the framework of TTIP using of the general equilibrium model	219
Final remarks	225
Appendix I	227
Appendix II	228
Conclusions	229
Key findings of research	229
Concluding remarks	230
Recommendations	234
Executive summary	235
Bibliography	242
List of tables and charts	250
Glossary and abbreviations	255
The Authors	261